

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน
บทบาททางวิชาชีพ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลของรัฐ

กรุงเทพมหานคร

นางสาวสอาด วงศ์อนันต์นันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-543-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16424847

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, JOB CHARACTERISTICS,
WORK EXPERIENCES, PROFESSIONAL ROLES, AND ORGANIZATIONAL
COMMITMENT OF PROFESSIONAL NURSES IN GOVERNMENTAL
HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS

MISS SA-ARD WONGANUNNONT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE

NURSING ADMINISTRATION PROGRAM

GRADUATE SCHOOL

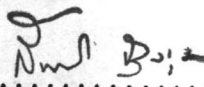
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1995

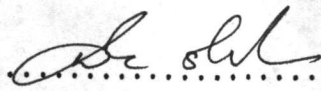
ISBN 974-631-543-9

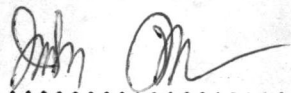
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน ประสบการณ์ในการ
ทำงาน บทบาททางวิชาชีพ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาล
วิชาชีพ โรงพยาบาลของของรัฐ กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาว สอาด วงศ์อนันต์นนท์
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ดามาพงศ์

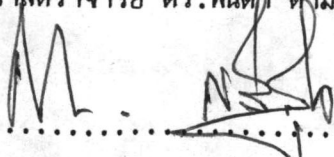
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ดามาพงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุข)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สอาค วงศ์อนันต์นนท์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน ประสบการณ์
ในการทำงาน บทบาททางวิชาชีพ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL
FACTORS, JOB CHARACTERISTICS, WORK EXPERIENCES, PROFESSIONAL
ROLES, AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF PROFESSIONAL NURSES IN
GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ดามาพงศ์, 131 หน้า ISBN 974-631-543-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน
ประสบการณ์ในการทำงาน และบทบาททางวิชาชีพ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลของรัฐกรุงเทพมหานคร ศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวทำนายความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของ
พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลของรัฐกรุงเทพมหานคร 8 แห่ง จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น
แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ

ผลการวิจัยพบว่า

1. อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ความมือสระในการทำงาน ความ
หลากหลายของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความสำคัญของงาน ผลย้อนกลับของงาน ความรู้สึก
ว่าตนมีความสำคัญต่อองค์การ ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพิงได้ ความคาดหวังได้รับการตอบสนอง
จากองค์การ ที่สนคิดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความยึดมั่นผูกพันต่อ
องค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความขัดแย้งในบทบาท และความคลุมเครือในบทบาท
มีความสัมพันธ์ทางลบกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. กลุ่มตัวแปรที่สามารถรวมกันทำนายความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การได้อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .001 มี 6 ตัวแปร คือ ความคาดหวังได้รับการตอบสนองจากองค์การ ความรู้สึกว่าองค์
การเป็นที่พึ่งพิงได้ ความคลุมเครือในบทบาท อายุ ที่สนคิดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ และความ
มือสระในการทำงาน สามารถอธิบายความผันแปรของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การได้ร้อยละ 52.49
($R^2 = .5249$) ได้สมการทำนายดังต่อไปนี้

$$Y = 26.1982 + .6547 \text{ ความคาดหวังได้รับการตอบสนองจากองค์การ} + .6988 \text{ ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพิงได้} - .3293 \text{ ความคลุมเครือในบทบาท} + .3489 \text{ อายุ} + .1172 \text{ ที่สนคิดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ} + .2291 \text{ ความมือสระในการทำงาน (สมการในรูปคะแนนดิบ)}$$
$$Z = .3144 \text{ ความคาดหวังได้รับการตอบสนองจากองค์การ} + .2891 \text{ ความรู้สึกว่าองค์การเป็นที่พึ่งพิงได้} - .1834 \text{ ความคลุมเครือในบทบาท} + .1380 \text{ อายุ} + .1126 \text{ ที่สนคิดต่อเพื่อนร่วมงานและองค์การ} + .0986 \text{ ความมือสระในการทำงาน (สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน)}$$

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติกร สอาค วงศ์อนันต์นนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สอาค วงศ์อนันต์นนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD:

ORGANIZATIONAL COMMITMENT/PROFESSIONAL NURSES

SA-ARD WONGANUNNONT : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, JOB CHARACTERISTICS, WORK EXPERIENCES, PROFESSIONAL ROLES, AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF PROFESSIONAL NURSES IN GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. PANIDA DAMAPONG, Dr.P.H.131 PP.ISBN 974-631-543-9

The purposes of this research were to study the relationships between Personal factors, Job characteristics, Work experiences, Professional roles, and Organizational commitment of professional nurses in governmental hospitals, Bangkok Metropolis and to search for the variables which can predict organizational commitment of professional nurses. The predictors were Personal factors, Job characteristics, Work experiences and Professional roles. The research subjects consisted of 380 professional nurses, randomly selected through multistage sampling technique. The instrument was developed by the investigator which has been tested for content validity and reliability. The data were analyzed by using Stepwise multiple regression analysis.

The major findings were as follows :

1 Age, tenure, autonomy, skill variety, task identity, task significance, job feedback, personal importance, organizational dependability, met expectation, group attitudes were positively related to organizational commitment at significant of .05 level, while role conflict and role ambiguity were negatively related to organizational commitment, at significant of .05 level.

2 Factors significantly predicted organizational commitment as perceived by professional nurses in governmental hospitals were met expectations, organizational dependability, role ambiguity, age, group attitudes and autonomy at the .001 level. These predictors accounted for 52.49 ($R^2 = .5249$) of the variance. The function derived from the analysis were as follows :

$Y = 26.1982 + .6547 \text{ Met expectations} + .6988 \text{ Organizational dependability} - .3293 \text{ Role ambiguity} + .3489 \text{ Age} + .1172 \text{ Group attitudes} + .2291 \text{ Autonomy (Row Scores)}$

$Z = .3144 \text{ Met expectations} + .2891 \text{ Organizational dependability} - .1834 \text{ Role ambiguity} + .1380 \text{ Age} + .1126 \text{ Group attitudes} + .0986 \text{ Autonomy (Standardized Scores)}$

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิติ..... ศิวา อภิสิทธิ์ นพ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา ดามาพงศ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และให้ความเอาใจใส่ด้วยดี ตลอดจนได้ให้ความกรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขุโข ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และ รองศาสตราจารย์ เดือน สินธุ์ประทุม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนตลอดมา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลทั้ง 9 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนพยาบาลวิชาชีพที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย ที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเอื้อเฟื้อเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัยนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กัลยาณมิตรทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ลุล่วงด้วยดี

สอาด วงศ์อนันต์นนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ปัญหาของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
แนว เหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ความเป็นมา.....	14
ความหมายของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	17
แนวทางการวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
ปัจจัยส่วนบุคคลกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	27

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ลักษณะของงานกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	30
ประสบการณ์ในการทำงานกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	40
ปัจจัยด้านบทบาททางวิชาชีพกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	45
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	52
บทที่	
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากร.....	53
ตัวอย่างประชากร.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	88
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	106
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
ภาคผนวก ค. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์ และ ระหว่างตัวพยากรณ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ.....	126
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม.....	127
ประวัติผู้เขียน.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวอย่างประชากร โรงพยาบาลในสังกัดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร..... 54
2	ค่าความเที่ยงของแบบวัดลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน บทบาท ทางวิชาชีพและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ..... 58
3	จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล..... 63
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรอายุ ระยะเวลาที่ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน บทบาททางวิชาชีพ และความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ..... 65
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ของพยาบาลวิชาชีพ..... 67
6	สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการเลือกตัวแปรในการพยากรณ์ ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ..... 69
7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบ ความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการ พยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ เมื่อใช้วิธี Stepwise Solution... 71
8	แสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนน มาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ B และแสดงสมการถดถอย พหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ..... 73
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวพยากรณ์ และระหว่างตัวพยากรณ์ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ..... 126
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม..... 127

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภูมิที่

- 1 แผนภูมิระหว่างคุณลักษณะของงาน สถานภาพทางจิตวิทยา
และผลลัพธ์ของงาน..... 32
- 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 52